

Regionale Zorgnetwerken Antibioticaresistentie Noord-Holland West en Noord-Holland Oost/Flevoland

Regionale Zorgnetwerken ABR

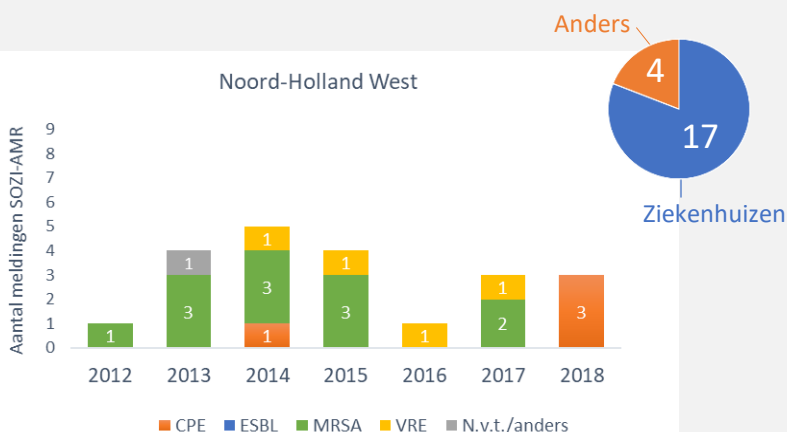
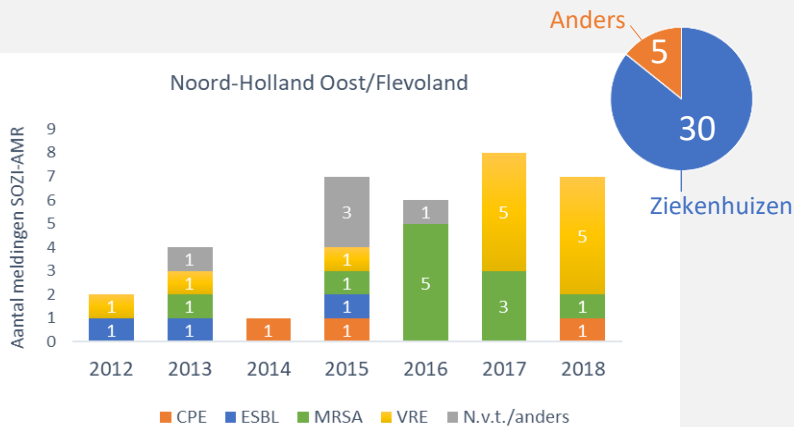

Antibioticaresistentie (ABR) en bijzonder resistente micro-organismen (BRMO) in de regio

1 MELDINGEN BIJ SO-ZI/AMR

Zorgorganisaties kunnen uitbraken van BRMO melden bij het Signaleringsoverleg Ziekenhuisinfecties en Antimicrobiële resistentie (SO-ZI/AMR). De meeste meldingen betreffen MRSA en VRE.

AANTAL MELDINGEN PER REGIO 2012-2018

BRMO-UITBRAKEN

Wat wordt gemeld?

Aantal meldingen door ziekenhuizen varieerde in periode 2012-2018:

- in Nederland ± 30 meldingen per jaar bij SO-ZI/AMR
- in Noord-Holland Oost/Flevoland 1-7 meldingen per jaar
- in Noord-Holland West 1-4 meldingen per jaar.

Weinig meldingen door verpleeghuizen:

- landelijk is aantal meldingen door verpleeghuizen gestegen van 11 in 2017 naar 22 in 2018.
- in Noord-Holland Oost/Flevoland 2 meldingen door verpleeghuizen in 2017 en 3 meldingen in 2018
- in Noord-Holland West na 2015 geen meldingen.

Niet alle BRMO-uitbraken in beeld:

- melding bij SO-ZI/AMR is vrijwillig
- ziekenhuizen melden als uitbraken bedreigend zijn voor de continuïteit van zorg of wanneer nieuwe besmettingen blijven optreden ondanks ingestelde maatregelen
- andere zorgorganisaties, zoals verpleeghuizen, kunnen ook uitbraken melden
- er is geen overzicht van alle uitbraken in de regio.

ZIEKENHUIZEN

Wat valt op?

Duiding regiocijfers beperkt mogelijk:

- niet alle laboratoria doen mee aan ISIS-AR, zodat een overzicht van de gehele regio ontbreekt
- in Noord-Holland Oost/Flevoland hebben 2 van de 5 ziekenhuislaboratoria gegevens aangeleverd over 2018 aan ISIS-AR
- in Noord-Holland West heeft 1 van de 3 laboratoria gegevens aangeleverd voor 2 ziekenhuislocaties.

Vóórkomen BRMO in de regio vergelijkbaar met landelijk:

- de meest voorkomende BRMO waren ESBL-producerende bacteriën. In 2018 was landelijk 6% van de *E. coli* isolaten en 10% van de *K. pneumoniae* isolaten van ziekenhuispatiënten een ESBL
- in Noord-Holland Oost/Flevoland en Noord-Holland West waren deze cijfers vergelijkbaar met landelijk
- het % ESBL in ziekenhuizen stijgt langzaam sinds 2014, met name bij *K. pneumoniae*.

Toename resistentie van *K. pneumoniae*:

- de resistentie van *K. pneumoniae* voor verschillende klassen antibiotica is toegenomen sinds 2014, zowel landelijk als in Noord-Holland West. In Noord-Holland Oost/Flevoland lijkt deze stijging af te vlakken in 2018.
- de resistentie van *E. coli* en *S. aureus* is stabiel gebleven in de periode 2014-2018, zowel landelijk als regionaal.

Regionaal hogere resistentie van *S. aureus* voor enkele antibiotica:

- in Noord-Holland Oost/Flevoland voor clindamycine (incl. induceerbare resistentie); in Noord-Holland West voor ciprofloxacine
- dit lijkt niet samen te hangen met verschillen tussen academische en algemene ziekenhuizen.

Afkortingen

CPE= carbapenamase producerende Enterobacteriaceae, ESBL=extended spectrum betalactamase producerende bacterie, MRSA=methicilline-resistente *Staphylococcus aureus*, Q&A=quinolonen en aminoglycosiden.

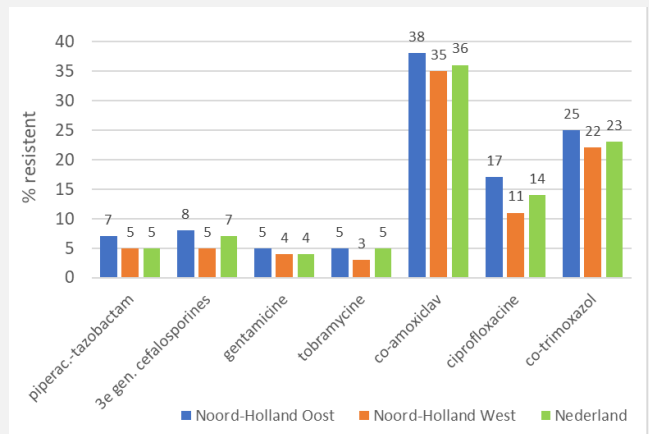
2 BRMO EN ABR IN ZIEKENHUIZEN

Bij patiënten met een infectie die zijn opgenomen in ziekenhuizen wordt vrijwel altijd een kweek afgenomen. Laboratoria die meedoen aan ISIS-AR sturen de uitslagen van alle positieve kweken met de resistentiebepalingen op naar het RIVM. ISIS-AR is het landelijke Infectieziekten Surveillance Informatie Systeem-Antibiotica Resistentie.

ANTIBIOTICARESISTENTIES 2018

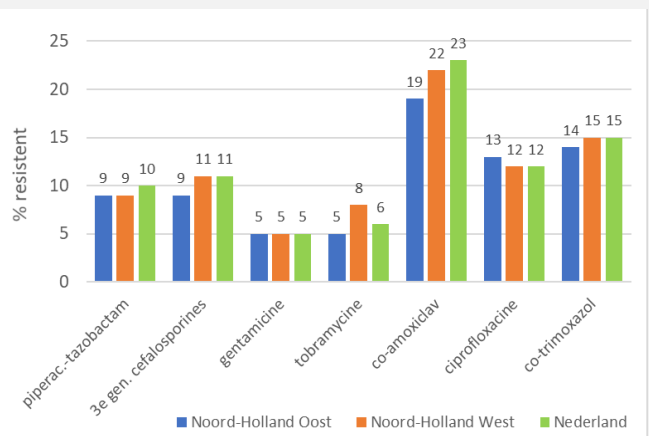
E. coli

2018	NH-Oost/FL	NH-West	NL
CPE	0%	0%	0,05%
ESBL	7%	5%	6%
Q&A	5%	3%	4%

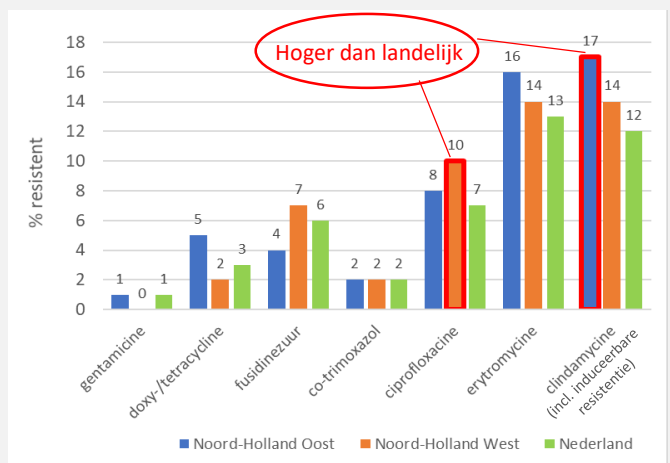
K. pneumoniae

2018	NH-Oost/FL	NH-West	NL
CPE	1%	0%	0,5%
ESBL	9%	9%	10%
Q&A	5%	6%	5%

S. aureus

2018	NH-Oost/FL	NH-West	NL
MRSA	2%	1%	2%

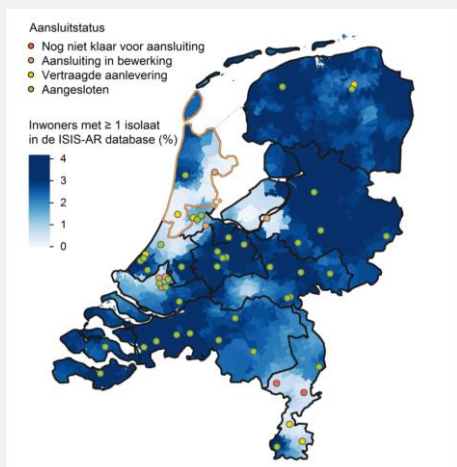

EERSTELIJK

Wat valt op?

Niet over alle inwoners is er informatie:

- de regio-indeling voor het berekenen van cijfers in de eerstelijnszorg is gebaseerd op het postcodegebied waarin de patiënt woont. Niet alle MML's zijn aangesloten op ISIS-AR. Het percentage inwoners in onze regio's waarover informatie aanwezig is in ISIS-AR loopt erg uiteen (zie onderstaand kaartje). De cijfers zijn daarom niet volledig representatief voor de beide zorgnetwerken.

Resistentie *E. coli* en *K. pneumoniae* in de regio vergelijkbaar met landelijk:

- de resistenties van *E. coli* en *K. pneumoniae* zijn voor alle geteste antibiotica vergelijkbaar met landelijk
- deze resistenties zijn in de periode 2014-2018 voor *E. coli* stabiel gebleven of licht gedaald en voor *K. pneumoniae* stabiel gebleven of licht gestegen, zowel landelijk als in Noord-Holland West en Noord-Holland Oost/Flevoland.

Resistentie *S. aureus* lijkt hoger:

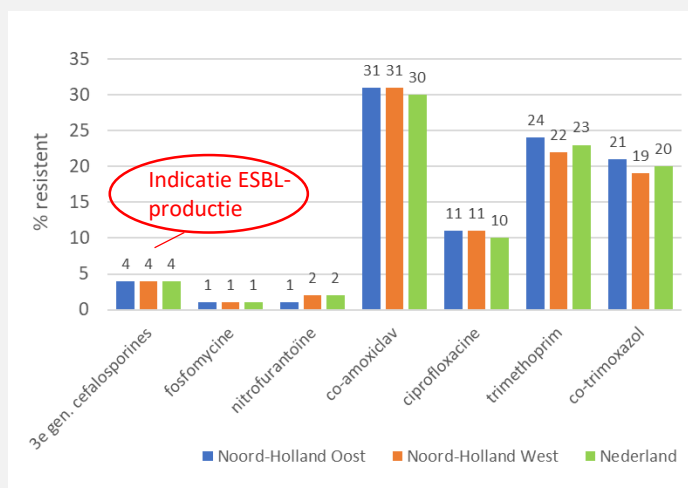
- in Noord-Holland West significant voor clindamycine (incl. induceerbare resistentie)
- in de regio Amsterdam lijkt de resistentie voor flucloxacilline (7%) hoger dan landelijk (3%).

3 BRMO EN ABR IN DE EERSTELIJK

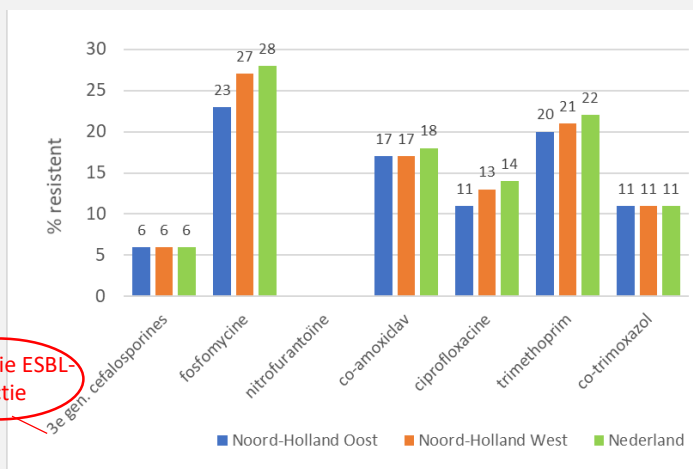
Bij patiënten met een infectie die bij de huisarts komen, wordt meestal alleen gekweekt als er sprake is van een gecompliceerde infectie of therapiefalen. Hierdoor zijn de cijfers uit ISIS-AR mogelijk een overschatting van de resistentiepercentages onder alle patiënten die met een bacteriële infectie bij de huisarts komen.

ANTIBIOTICARESISTENTIES 2018

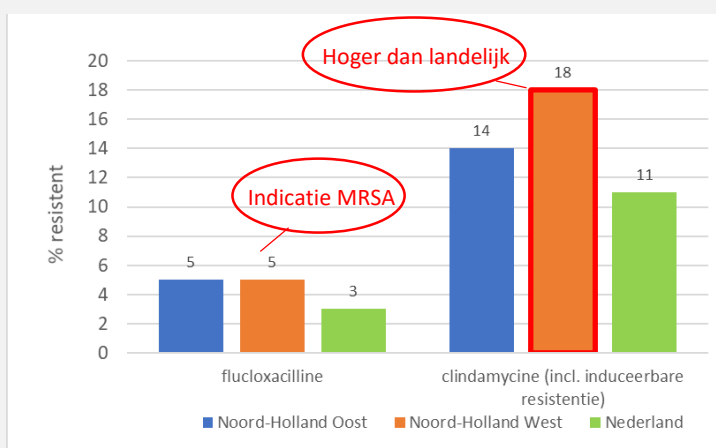
E. coli

K. pneumoniae

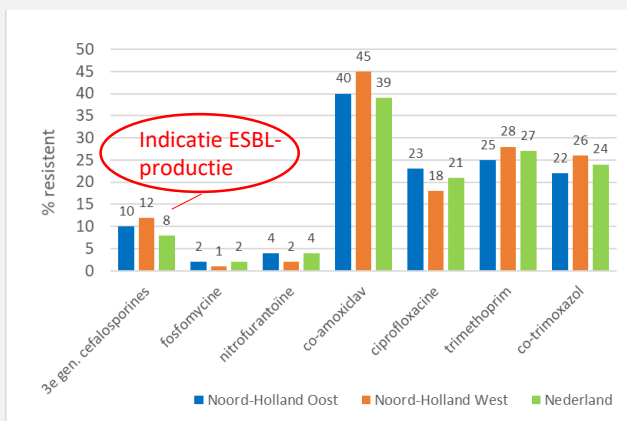
S. aureus

4 BRMO EN ABR IN VERPLEEGHUIZEN

In verpleeghuizen wordt gewoonlijk alleen een kweek ingestuurd bij een gecompliceerde urineweginfectie of therapiefalen. Hierdoor zijn de resistentiepercentages uit ISIS-AR mogelijk een overschatting van de werkelijke cijfers. Prevalentiestudies hebben deze bias niet en geven daarom beter inzicht in het vóórkomen van BRMO in verpleeghuizen.

ANTIBIOTICARESISTENTIES 2018

E. coli

Bron: RIVM, Regionale terugrapportage ISIS-AR 2018 voor zorgnetwerken, april 2019

PREVALENTIESTUDIES

Signalen voor hogere prevalentie van ESBL in regio Amsterdam:

- In 2018 was 8% van de verpleeghuisbewoners drager van ESBL, zowel landelijk als in Noord-Holland West. In Noord-Holland Oost/Flevoland was dit 13%, maar niet significant verschillend.¹
- In 2014-'15 was het ESBL-dragerschap 15% onder verpleeghuisbewoners in Amsterdam: ± 2 keer hoger dan in de algemene bevolking.²

Bronnen: ¹RIVM, puntprevalentieonderzoek naar antibiotica-resistentie in verpleeghuizen, 2019; ² van Dulm E. et al (2019). High prevalence of multidrug resistant Enterobacteriaceae among residents of long term care facilities in Amsterdam, the Netherlands. PLoS ONE 14(9).

VERPLEEGHUIZEN

Wat weten we?

Resistentie *E. coli* in de regio lijkt vergelijkbaar met landelijk:

- voor alle geteste antibiotica
- door het veranderende kweekbeleid in verpleeghuizen kunnen de cijfers van 2018 niet worden vergeleken met eerdere jaren.

Informatie over *K. pneumoniae* beperkt:

- in Noord-Holland Oost/Flevoland was de resistentie voor 3e generatie cefalosporinen in 2018 hoger (13%) dan landelijk (9%)
- geen regionale cijfers voor Noord-Holland West door kleine aantallen.

Geen regionale cijfers over *S. aureus*:

- landelijk was de resistentie voor flucloxacilline 2% en 13% voor clindamycine (incl. induceerbare resistentie)
- geen regionale cijfers uit ISIS-AR door kleine aantallen.

AANBEVELINGEN VOOR REGIONALE AANPAK ABR

- Stimuleer zorgorganisaties om mee te doen aan surveillance en onderzoek.
- Inventariseer waarom verpleeghuizen weinig melden bij SO-ZI/AMR.
- Kijk met MML's en GGD'en in de regio naar het meer benutten van informatie over BRMO-uitbraken.
- Onderzoek de achtergrond van de hogere prevalentie van ESBL en MRSA in de regio Amsterdam.

Regionale
Zorgnetwerken
Antibioticaresistentie
NH-FL

Colofon

Dit is een uitgave van de regionale coördinatieteams ABR Zorgnetwerken Noord-Holland West en Noord-Holland Oost/Flevoland, december 2019.

Tekst: Mandy van den Brink, Henriëtte Dijkshoorn, Jarne van Hattem, Ad Olijhoek en Maarten Scholing. Met dank aan Wieke Altorf – van der Kuil van het RIVM.

Bekijk de bijbehorende factsheets op www.abrzorgnetwerknhfl.nl

Contact: info@abrzorgnetwerknhfl.nl